

Elina Piironen ja Kati Simonen

Taaperoikäisten kaksosten väliset suhteet vanhempien näkökulmasta

Puolistrukturoitu kysely vanhemmille

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Terveydenhoitaja (AMK)

Terveydenhoitotyön tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

22.3.2022

Tekijä	Elina Piironen ja Kati Simonen
Otsikko	Taaperoikäisten kaksosten väliset suhteet – Puolistrukturoitu kysely vanhemmille
Sivumäärä	23 sivua + 3 liitettä
Aika	22.3.2022
Tutkinto	Terveystieteiden kandidaatti (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Terveystieteiden kandidaatin tutkinto-ohjelma
Ohjaajat	Tinja Kaivolahti, Lehtori
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla vanhempien näkökulmasta taaperoikäisten (1–2-vuotiaiden) kaksosten välistä suhdetta. Tavoitteena oli saada lisää ymmärrystä kaksosten välisistä suhteista ja tuottaa hyödyllistä tietoa monikkoperheille sekä terveysalan ammattilaisille aiheesta. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Suomen Monikkoperheet ry:n kanssa.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin puolistrukturoituna kyselylomakkeena. Puolistrukturoitu kysely sisältää laadullisia sekä määrällisiä kysymyksiä. Tässä työssä aineisto kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella. Kyselylomake jaettiin Suomen Monikkoperheet ry:n Facebook ja Instagram -sivuilla. Kyselyyn vastasi yhteensä 29 monikkoperheen vanhempaa. Laadulliset kysymykset analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä ja määrällisiä kysymyksiä tarkasteltiin SPSS-ohjelman avulla.</p> <p>Vastausten mukaan vanhemmat kokevat kaksosten välisen suhteen erityiseksi ja todella läheiseksi. Kaksosten välisessä suhteessa tulosten pohjalta esiintyy esimerkiksi valtasuhdetta ja eroahdistusta, nämä piirteet ilmenevät perheiden välillä samalla tavalla. Laadullisten kysymysten vastauksista löytyy runsaasti yhteneväisiä piirteitä vastausten välillä. Eroavaisuuksia kaksosten välisissä suhteissa ilmenee vain muutamia yksittäisissä vastauksissa. Tämän opinnäytetyön tulokset tukevat aiempien tutkimusten ja artikkeleiden tuloksia. Opinnäytetyössä ei löydetty kaksosten sukupuolella tai identtisyydellä olevan huomattavaa vaikutusta kaksosten väliseen suhteeseen. Tähän todennäköisesti vaikuttaa opinnäytetyön pieni otanta.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksia voivat hyödyntää sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset, opiskelijat sekä erityisesti monikkoperheet.</p>	
Avainsanat	monikkoperhe, kaksoset, kaksosten välinen suhde, taaperoikä, puolistrukturoitu kysely

Author	Elina Piironen and Kati Simonen
Title	Relationship Between Toddler Twins — A Semi-Structured Questionnaire for Parents
Number of Pages	23 pages + 3 appendices
Date	22.3.2022
Degree	Bachelor Of Health Care
Degree Programme	Public Health Nursing
Instructors	Tinja Kaivolahti, Senior Lecturer
<p>The purpose of this thesis was to describe the relationship between twins of toddler age (1—2 years old) from the parents' perspective. The aim was to get more understanding of relationships between twins and to produce useful information for multiple-birth families as well as healthcare professionals on the subject. This thesis was carried out in collaboration with the Suomen Monikkoperheet ry (Finnish Multiple Births Association).</p> <p>This thesis was carried out as a semi-structured questionnaire. The semi-structured questionnaire contains qualitative as well as quantitative questions. In this work, the material was collected using an electronic questionnaire. The questionnaire was shared on the Facebook and Instagram pages of the Finnish Multiple Births Association. A total of 29 parents of a multiple-birth families responded to the questionnaire. Qualitative questions were analyzed through inductive content analysis and quantitative questions were examined using the SPSS program.</p> <p>According to the responses, parents perceive the relationship between twins special and really close. In the relationship between twins, based on the results, for example, there is a authority relationship and separation anxiety, these traits appear between families in the same way. There are many similarities between answers to the qualitative questions. There are only a few differences in relationships between the twins in the individual responses. The results of this thesis support the results of previous studies and articles. This thesis did not find a significant impact of twins gender of identity on the relationship between twins. This is likely to be influenced by the small sampling of the thesis.</p> <p>The results of this thesis can be utilized by social and healthcare professionals, students and especially multiple-birth families.</p>	
Keywords	Multiple-birth families, twins, the relationship between twins, toddler age, semi-structured questionnaire

1	Johdanto	1
2	Keskeiset käsitteet ja taustaa	2
2.1	Taaperoikä	2
2.2	Kaksoset	2
2.3	Kaksosten välinen suhde	2
2.4	Monikkoperhe	4
3	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	4
4	Opinnäytetyön menetelmät	5
4.1	Teoriaa määrällisestä ja laadullisesta tutkimuksesta	5
4.2	Aineiston hankinta ja aineiston keruu	5
4.3	Analysointi menetelmä	7
5	Tulokset	8
5.1	Kaksosten väliset suhteet toisiinsa sekä muihin sisaruksiin	9
5.2	Valtasuhteen ilmeneminen kaksosten välillä	11
5.3	Kaksosten keskinäinen kiintymyssuhde	13
6	Pohdinta	15
6.1	Tulosten tarkastelu	15
6.2	Luotettavuus	17
6.3	Eettisyys	17
6.4	Johtopäätökset ja kehittämissuhteet	18
6.5	Ammatillinen kasvu	19
	Lähteet	21

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Liite 2. Yhteydenottopyyntö-lomake

Liite 3. Haastattelupyyntöteksti

1 Johdanto

Monikkoperheeksi kutsutaan perhettä, johon syntyy useampi lapsi kerrallaan, kuten kaksoset, kolmoset tai neloset (Kotilainen 2016). Suomessa syntyy vuosittain noin 600–700 kaksosta (Suomen Monikkoperheet ry). Monikkoraskaudet ovat olleet viime aikoina nousussa ja kasvuun vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi hedelmöityshoitojen yleistyminen, synnytysien nousu, aikaisemmat synnytykset sekä laadukas ravinto (Tiitinen 2021).

Kaksosilla tarkoitetaan lapsia, joilla on yhteinen sikiöaika sekä syntymä. Kaksoset voivat olla joko epäidenttisiä (ditsygoottiset=DZ) tai identtisiä (monotsygoottiset=MZ) (Suomen Monikkoperheet ry). Epäidenttiset kaksoset voivat olla samaa tai eri sukupuolta ja identtiset kaksoset ovat aina samaa sukupuolta (Kaprio 2020; Karjalainen 2014).

Kaksosuudella on merkittävä vaikutus kaksosten elämään ja koko perheeseen. Kaksoset kehittävät kiintymyssuhteen sekä vanhempiin että toisiinsa varhaislapsuudessa. (Trias 2020.) Kaksoset jakavat erityisen sisarus – ja ystävyysuhteen keskenään. Kaksoslapset usein viihtyvätkin toistensa seurassa paremmin kuin muiden samanikäisten lasten kanssa. (Bekkhuis ym. 2016.) Kaksosten välillä ilmenee muun muassa läheisyyttä, riippuvuutta, konflikteja ja kilpailua. Nämä ilmenevät eri ikä- ja kehitysvaiheessa eri tavoin ja niiden esiintyvyyden määrä vaihtelee. (Segal & Knafo-Noam 2021.) Kaksosten välisessä suhteessa saattaa usein myös esiintyä valtasuhde (Kalliomaa ym. 2011).

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla taaperoikäisten (1–2-vuotiaiden) kaksosten välistä suhdetta vanhempien näkökulmasta. Aineisto kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella, jossa oli laadullisia sekä määrällisiä kysymyksiä. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Suomen Monikkoperheet ry:n kanssa. Tavoitteena oli saada lisää ymmärrystä kaksosten välisistä suhteista sekä tuottaa hyödyllistä tietoa mm. monikkoperheille sekä terveysalan ammattilaisille aiheesta. Tästä aiheesta on olemassa vain vähän aiempaa tutkimustietoa, joten uuden tiedon tuottaminen ja aiheen syvempi tutkiminen on tärkeää ja hyödyllistä.

2 Keskeiset käsitteet ja taustaa

2.1 Taaperoikä

Taaperolla tarkoitetaan 1–2-vuotiasta lasta (Perhekeskus 2021). Taaperoiässä lapsi alkaa kiinnostua yhä enemmän omasta ympäristöstään, läheisistään sekä itsestään ja samalla lapsi oppii myös ilmaisemaan itseään. Taapero alkaa oppia puhumaan sekä ymmärtämään puhetta. Aluksi lapsi pystyy tuottamaan noin kahden sanan pituisia lauseita ja ymmärtämään yksinkertaisia kehotuksia. Taaperoikäinen lapsi ei juurikaan leiki vielä muiden lasten kanssa samaa leikkiä yhtäaikaisesti, vaan lapset keskittyvät omiin leikkeihinsä rinnakkain. Taaperoikäinen lapsi nauttii kuitenkin muiden lasten seurasta ja saamastaan huomiosta. Vanhemman kanssa leikkiessä lapsi oppii vuorovaikutustaitoja ja erilaisia sääntöjä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto; Child Development 2021.)

2.2 Kaksoset

Kaksosilla tarkoitetaan lapsia, jotka jakavat sikiöajan ja synnytyksen. Kaksosraskaus voi olla joko erimunainen eli ditsygoottinen (DZ), jolloin kaksoset ovat epäidenttiset. Raskaus voi myös olla samanmunainen eli monotsygoottinen (MZ), jolloin kaksoset ovat puolestaan identtiset. (Suomen Monikkoperheet ry.) Epäidenttiset kaksoset ovat kehittyneet siis kahdesta eri hedelmöittyneestä munasolusta ja tällöin lapsilla on eri perintötekijät. Puolestaan yhdestä munasolusta kehittyneet kaksoset ovat identtiset kaksoset, joilla on samat perintötekijät. Tällöin yksi hedelmöittynyt munasolu jakaantuu ja kehittyy kahdeksi alkioiksi. Kaksosista epäidenttisiä on valtaosa eli noin 70 %, tällöin lapset voivat olla joko samaa tai erisukupuolta ja identtisiä on loput noin 30 %, jolloin kaksoset ovat aina samaa sukupuolta. (Kaprio 2020; Karjalainen 2014.)

2.3 Kaksosten välinen suhde

Kaksosuudella on todella merkittävä vaikutus kaksosten elämään ja koko perheeseen. Kaksoset alkavat muodostaa suhdetta toisiinsa jo sikiöaikana ja tällöin heille myös kehittyä aistikokemus sisaruksen läsnäolosta. Sikiöaikana kaksosten väliseen suhteeseen voi muodostua omia piirteitä, jotka voivat pysyä lasten suhteessa mukana varhaislapsuuteen saakka. Kaksoset ovat jatkuvassa keskinäisessä vuorovaikutuksessa ja he al-

tistuvat toistensa tuoksulle, rytmeille, kosketukselle, äänille, ruumiinkielelle ja käyttäytymiselle jatkuvasti. Aistikokemusten kautta kaksosten välinen suhde kehittyy sekä keskinäinen vastavuoroisuus vahvistuu. Kaksoslapset usein myös reagoivat toistensa tunne-reaktioihin. Kaksosille kehittyä odottamisen ja vuorottelun kyky, koska vanhempien täytyy jakaa huomio kahden lapsen välillä. Kaksoset osaavat myös huomioida vuorovaikutussuhteissaan ja toiminnoissaan sisaruksen. (Trias 2020.)

Kaksoslapset kehittävät kiintymyssuhdetta samaan aikaan vanhempiin sekä kaksossisarukseen. Kaksosten välistä kiintymyssuhdetta kehittää yhteinen leikkiminen, jaetut kokemukset, läheinen vuorovaikutus ja keskinäinen luottamus. Kaksoset löytävät turvaa ja lohdutusta vanhempien lisäksi myös sisaruksestaan. Lasten kokema eroahdistus esimerkiksi äidistä on lievempi silloin, kun lapset ovat yhdessä. (Trias 2020.)

Kaksoset viettävät huomattavasti enemmän aikaa yhdessä verrattuna esimerkiksi muihin sisarussuhteisiin. Kaksoslapset myös viihtyvät toistensa seurassa enemmän kuin vanhempiensa ja muiden samanikäisten lasten parissa. Kaksosista erityisesti monozygootiset eli identtiset omaavat todella tiiviin sisarussuhteen, mutta myös vahvan ystävyssuhteen. (Bekhus ym. 2016.)

Kaksosten välillä voi ilmetä kilpailua vanhempien huomiosta ja sylistä. Kaksosten välistä kateutta voi helpottaa äidin ja isän huomion jakamisella eri kaksosta kohtaan. Vanhempien tulee kuitenkin pitää huolta suhteesta molempiin kaksosiin, jotta vanhempi ei jää toiselle lapselle etäiseksi. Kaksoslasten välinen riippuvuus toisistaan on hyvin yleistä, mikä viestii rakkaudesta ja kiintymyksestä. Lapsia on tärkeä myös tukea ja kannustaa itsenäisyyteen. On myös tavallista, että lasten kesken saattaa ilmetä valtasuhde. Tällöin toinen kaksosista on lasten keskinäisessä suhteessa dominoivampi ja niin sanottu johtaja ja toinen kaksosista on selvästi alistuvampi. (Kalliomaa ym. 2021.) Valtasuhde voi ilmetä kaksosten välillä siis johtajuus – alistuvuus asetelmana. Tätä esiintyy fyysisenä, kielellisenä ja psykologisena johtajuutena. Aiempien tutkimusten mukaan kouluikäisillä ja nuoremmilla tytöillä oli tyypillisempää psykologinen ja kielellinen johtajuus. Heistä johtajaroolissa oleva kaksonen selvitti kaksosten mielipiteen ja toisen asian ulkopuolisten ihmisten tietoisuuteen. Fyysinen johtajuus puolestaan esiintyy useammin pojilla. (Heinonen 2013.)

Kaksosten välisellä suhteella on myös vaikutuksia eri osa-alueisiin lasten elämässä, kuten sosiaalisiin suhteisiin. Segalin ja Knafo-Noamin (2021) tutkimus tarkasteli kaksosten läheisyyttä, riippuvuutta, konflikteja ja kilpailua sekä vanhemmuuden ja identtisuuden vaikutusta näihin. Tutkitun tiedon mukaan kaksoslasten läheisyys ja riippuvuus toisistaan

vähenevät iän myötä, kun taas kilpailu lisääntyi. Kaksosten läheisyys on tiiviisti yhteydessä riippuvuuteen ja kilpailu puolestaan yhteydessä konflikteihin. Epäidenttisyys näytti nostavan lasten välisiä konflikteja. Identtisillä kaksosilla riippuvuus ja läheisyys oli yleisempää koko lapsuuden ajan verrattuna epäidenttisiin kaksosiin. Kilpailun ja konfliktien määrä pysyi samana identtisyydestä riippumatta. Lasten välisiin suhteisiin vaikuttivat vanhempien asenteet. (Segal & Knafo-Noam 2021.)

2.4 Monikkoperhe

Perhe, johon syntyy useampi lapsi kerrallaan esimerkiksi kaksoset, kolmoset tai neloset, kutsutaan monikkoperheeksi. Monikkoperheeksi määritellään myös perheet, jotka adoptoivat useamman lapsen samalla kerralla. (Kela 2021; Kotilainen 2016.) Tässä opinnäytetyössä monikkoperhe ja kaksosuus määritellään siten, että lapsilla on yhteinen sikiöaika sekä synnytys.

Suomessa noin 1,5 % kaikista synnytyksistä on kaksossynnytyksiä ja vuosittain syntyy noin 600–700 kaksosta. Vuoden 2020 aikana kaksosia syntyi 606 ja kolmosia puolestaan syntyi seitsemän. Kolmosraskaudet ovat siis vähäisiä ja nelosia syntyy todella harvoin, viimeksi Suomessa vuonna 2016. Suomessa viitokset ovat syntyneet viimeksi vuonna 1977. (THL 2020; Suomen Monikkoperheet ry.) Epäidenttisten kaksosten määrä on ollut nousussa, mutta identtisten kaksosten määrä ei ole muuttunut huomattavasti. Monikkoraskauksien kasvun taustalla vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi hedelmöityshoitojen yleistyminen, synnytysiän nousu, aikaisemmat synnytykset sekä laadukas ravinto. (Tiitinen 2021.)

3 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla vanhempien näkökulmasta taaperoikäisten kaksosten välistä suhdetta. Tavoitteena oli saada lisää ymmärrystä kaksosten välisistä suhteista ja tuottaa hyödyllistä tietoa mm. monikkoperheille sekä terveysalan ammattilaisille aiheesta.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Minkälainen on kaksosten välinen suhde vanhempien näkökulmasta?
2. Mitkä tekijät vaikuttavat kaksosten väliseen suhteeseen?
3. Ilmeneekö vanhempien näkökulmasta kaksosten välisissä suhteissa eroavaisuuksia ja yhteneväisiä piirteitä?

4 Opinnäytetyön menetelmät

4.1 Teoriaa määrällisestä ja laadullisesta tutkimuksesta

Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa kuvataan erilaisia ilmiöitä ja tapahtumia. Laadullisella tutkimuksella pyritään tuottamaan syvällistä ja tarkkaa tietoa tutkittavasta aiheesta ilman määrälliselle tutkimukselle tyypillisiä tilastollisia yleistyksiä tai mitaamista. Laadullisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelmiä ovat esimerkiksi haastattelu, kysely, havainnointi sekä erilaisista dokumenteista kerätty tieto. Laadullisessa tutkimuksessa on tyypillistä, että aineiston koko on vähäinen verrattuna määrälliseen tutkimukseen. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus käsittelee tutkittavaa aihetta numeraalisesti sekä tilastollisesti. Määrällisen tutkimuksen muita tyypillisiä piirteitä ovat tiedon strukturointi, mittaaminen, tutkimuksen objektiivisuus sekä suuri vastaajamäärä. Määrälliseen tutkimukseen kuuluu luokittelu, vertailu sekä syy-seuraussuhteiden tarkastelu. Määrällisessä tutkimuksessa aineistonkeruumenetelmänä voidaan käyttää esimerkiksi internetkyselyä, lomakekyselyä, systemaattista havainnointia tai strukturoitua haastattelua. Määrällinen tutkimus vastaa esimerkiksi kysymyksiin, miten usein, kuinka moni ja kuinka paljon. (Leinonen 2019; Vilka 2007.) Määrällisessä tutkimuksessa teoreettisilla käsitteillä on tärkeä rooli ja niiden avulla pyritään löytämään aineistosta säännönmukaisuuksia esimerkiksi eri ilmiöiden ja asioiden välillä (Vilka 2007).

4.2 Aineiston hankinta ja aineiston keruu

Opinnäytetyö toteutettiin puolistrukturoituna kyselylomakkeena (liite 1). Puolistrukturoitu kyselylomake pitää sisällään sekä laadullisia kysymyksiä että määrällisiä kysymyksiä

(Näpärä 2017). Kyselylomakkeeseen valittiin yhdeksän laadullista kysymystä sekä yhdeksän määrällistä kysymystä. Puolistrukturoitu kyselylomake sopii aineiston keruun menetelmäksi, silloin kun aiheesta ei ole paljon aikaisempaa tutkimustietoa. Puolistrukturoidussa kyselyssä on selkeä rakenne. Laadullisten kysymysten avulla saadaan tuotua esille monipuolisesti vastaajien omia mielipiteitä sekä pohdintaa kysytyistä aiheista. Strukturoidussa kyselylomakkeessa on valmiit vastausvaihtoehdot, jonka vuoksi vastaukset jäävät rajatuiksi. (Näpärä 2017.)

Kyselyssä kysymykset esitetään jokaiselle vastaajalle samalla tavalla ja tietyssä järjestyksessä, jolloin kysymysten muoto on vakioitu. Kyselyn tarkoituksena on, että vastaaja lukee ja vastaa kysymyksiin itse. Kyselyyn vastaamisessa sekä sen lähettämisessä on huomioitu tietosuojallisuus. Kysely soveltuu hyvin henkilökohtaisten asioiden tutkimiseen, koska vastaaminen tapahtuu nimettömästi. Kyselyyn vastaaminen on myös täysin vapaaehtoista. (Vilkkä 2007.) Kyselyyn vastaamisen jälkeen vastaajille avautui erillinen kysely. Tässä vastaajalla oli mahdollisuus ilmoittaa sähköpostiosoitteensa, jos hän halusi lisätietoa tai esittää kysymyksiä liittyen opinnäytetyöhön tai kyselyyn. Sähköpostiosoitteet eivät olleet yhdistettävissä vastauksiin, joten vastaajan tietosuoja säilyi.

Kyselylomakkeen alussa vastaajalle kerrottiin tietosuojasta sekä vastaajan oikeuksista. Jokaisen vastaajan tuli hyväksyä suostumus vastauksen käyttämisestä opinnäytetyössä, ilman suostumuksen antoa lomaketta ei voinut lähettää.

Aineisto kerättiin sähköisen kyselylomakkeen avulla Suomen Monikkoperheet ry:n Facebook ja Instagram -sivuilla. Julkaisun alussa oli haastattelupyynnöteksti (Liite 3), jossa lyhyesti esiteltiin opinnäytetyön sisältö, tarkoitus ja kohderyhmä. Julkaisun yhteydessä löytyi suora linkki kyselylomakkeeseen. Kyselylomake julkaistiin tammikuussa 2022 ja se oli avoinna kaksi viikkoa 27.1.2022-13.2.2022 välisenä aikana. Tietyllä määritellyllä vastaamisajalla pyrittiin saavuttamaan riittävä vastausmäärä. Jos kyseinen aika ei olisi riittänyt tarvittavan aineiston keruuseen, vastaamisaikaa olisi pidennetty. Puolestaan jos vastauksia olisi tullut erittäin paljon, kysely olisi voitu sulkea aikaisemmin. Aineiston kylläntyminen eli saturaatio tarkoittaa sitä, että uudet aineistot eivät enää tuota tutkimukseen uutta tietoa (Aira 2005). Kun aineisto kylläntyy, on siihen saatu silloin riittävä määrä vastauksia tutkimuksen kannalta.

4.3 Analysointi menetelmä

Määrällisten vastausvaihtoehdollisten kysymysten analysoinnissa käytettiin apuna SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ohjelmaa. SPSS-ohjelma on tehokas ohjelmisto tilastollisten kysymysten analysointiin. Sen avulla saadaan tarkkoja ja laadukkaista analyyseja ja raportteja. (IBM SPSS Statistics.) SPSS-ohjelman avulla määrällisistä kysymyksistä opinnäytetyöhön tuotettiin muun muassa havainnollistavia kuvia.

Laadullisten kysymysten analysointiin käytettiin induktiivista sisällönanalyysia. Induktiivisella sisällönanalyysillä tarkoitetaan analyysin tekemistä aineistolähtöisesti, jolloin aineisto ohjaa vahvasti analyysin tekoa sekä aineistosta huomioidaan sen keskeisimmät asiat. Induktiivisessa sisällönanalyysissä eli aineistolähtöisessä analyysissä teoretiedon sekä aikaisempien tutkimusten ei anneta vaikuttaa aineiston analyysin tekemiseen. (Leinonen 2018.) Induktiivisessa sisällönanalyysissä tarkoituksena on yhdistellä eri käsitteitä ja analyysitapa perustuu päättelyyn sekä tulkintaan (Tuomi & Sarajärvi 2018: Luku 4.4.3. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi).

Induktiivinen sisällönanalyysi voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen. Ensimmäistä vaihetta kutsutaan aineiston redusoinniksi eli pelkistämiseksi, toista vaihetta kutsutaan aineiston klusteroinniksi eli ryhmittelyksi ja kolmatta vaihetta kutsutaan abstrahoinniksi eli teoreettisten käsitteiden luomiseksi. Redusointi eli pelkistämisvaiheessa aineistosta poistetaan epäolennaiset asiat ja samalla aineistoa tiivistetään. Klusterointi eli ryhmittelyvaiheessa aineistosta etsitään yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia, joista pystytään muodostamaan erilaisia alaluokkia. Abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luomisvaiheessa aineistosta erotetaan olennainen tieto, joista muodostetaan teoreettisia käsitteitä. (Tuomi & Sarajärvi 2018: Luku 4.4.3. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi.)

Laadullisia vastauksia käsiteltiin induktiivisen sisällönanalyysin menetelmin. Ensimmäiseksi vastauksia pelkistettiin eli alkuperäisestä ilmaisusta karsittiin epäolennaiset asiat pois. Esimerkiksi alkuperäisestä ilmaisusta "Vaikuttavat monesti vuorotellen olevan johtajan roolissa" (V22) luotiin pelkistys: Johtajan rooli vaihtelee kaksosten välillä. Tämän jälkeen vastauksesta luotiin alaluokka (johtaja-asema), yläluokka (vuorojohtajuus) sekä pääluokka (valtasuhde) (taulukko 1).

Taulukko 1. Esimerkki induktiivisesta sisällönanalyysistä

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
“Vaikuttavat monesti vuorotellen olevan johtajan roolissa.” (V22)	Johtajan rooli vaihtelee kaksosten välillä	Johtaja-asema	Vuorojohtajuus	Valtasuhde

5 Tulokset

Kyselylomakkeeseen saatiin yhteensä 29 vastausta monikkovanhemmilta suunnitellun vastaamisajan sisällä. Kyselylomakkeessa kysyttiin kaksosten ikää, jolla varmistettiin lasten olevan taaperoikäisiä ja näin kuuluvan kohderyhmään. Kaikki saadut vastaukset voitiin sisällyttää opinnäytetyöhön, koska kaksoset kuuluivat valittuun kohderyhmään sekä kysymyksiin oli vastattu asiallisesti. Vastaajamäärä todettiin hyväksi, koska aiheistossa huomattiin kylläntymistä.

Kaksosten sukupuolta kysymällä saatiin selville sukupuolten jakaantuminen. Tämän avulla voitiin tarkastella, onko sukupuolella vaikutusta kaksosten välisiin suhteisiin. Vastausten perusteella kaksosista kahdeksan paria oli tyttöjä ja puolestaan seitsemän paria poikia. Tyttö-poika –pareja oli yhteensä 14 (taulukko 2). Vastausten mukaan identtisiä tyttöpareja oli viisi samoin kuin identtisiä poikapareja. Vastaajista valtaosa noin 65 % vastasi, että kaksoset olivat epäidenttiset.

Taulukko 2. Kaksosten sukupuolijakauma

Molemmat kaksoset tyttöjä	Molemmat kaksoset poikia	Toinen kaksosista tyttö ja toinen poika
8	7	14

5.1 Kaksosten väliset suhteet toisiinsa sekä muihin sisaruksiin

Vastaajista valtaosa eli 83 % koki, että kaksosilla on tiivis suhde keskenään. Vain muutama vastaajista koki tiiviin suhteen aiheuttavan haasteita kaksosten välille. Tiiviin suhteen haasteiksi koettiin muun muassa toisistaan erossa oleminen esimerkiksi yön yli sekä kaksosten vieminen eri paikkoihin hoitoon. Haasteina esiin nostettiin myös lasten keskinäiset päivittäiset erimielisyydet sekä lievät fyysiset yhteenotot kuten puremiset ja tönimiset kaksosparia kohtaan. Tätä ei esiintynyt muita lapsia kohtaan.

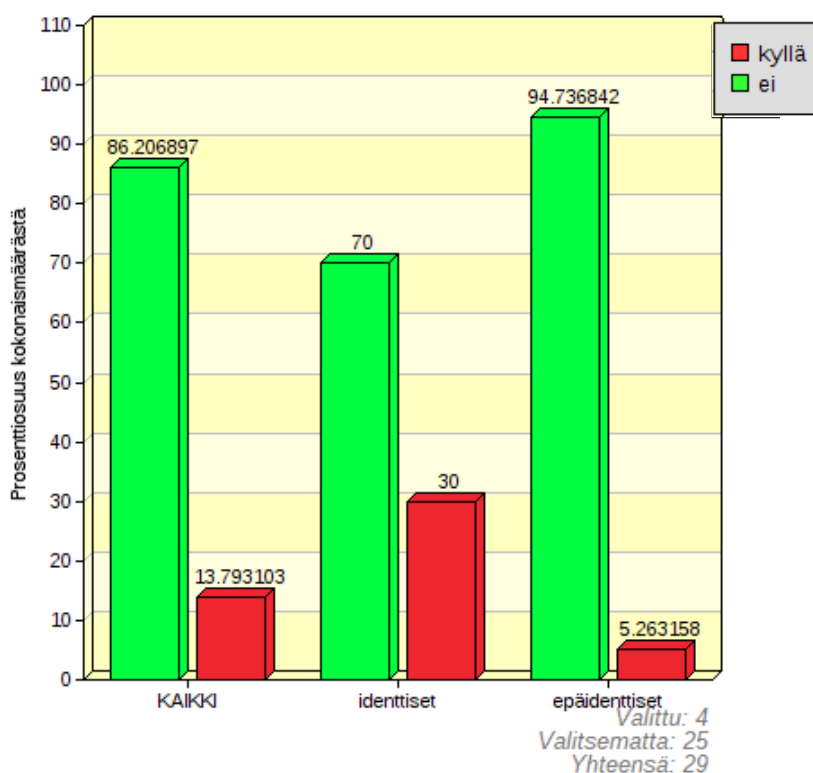
Kun toinen on tutumpi niin sitä uskaltaa tönäistä tai purra, mutta muita lapsia ei.
(V29)

Läheisyys kaksosten välillä ilmeni halailuna, suukotteluna sekä toisen koskemisena esimerkiksi kädestä pitämisestä, silittämisestä ja lähekkäin istumisena. Läheisyyttä kaksosten välillä ilmeni suurimmalla osalla vastanneista, puolestaan riippuvuutta ei juurikaan esiintynyt (kuviot 1). Läheisyys esiintyi myös kaksosten välisinä yhteisinä leikkeinä sekä toisen kaksosen lohduttamisena. Vastauksissa nousi esiin kaksosten leikkivän hyvin yhdessä sekä usein myös rinnakkain ikätason mukaisesti. Useassa vastauksessa nousi myös esiin kaksosten välinen oma kieli, jolla he kommunikoivat. Kaksoset hakeutuvat usein toistensa lähelle sekä tekevät samoja asioita yhdessä. Läheisyys huomattiin toisen kaksosen auttamisena ja vierekkäin nukkumisena.

Siskoa halataan useasti päivässä, peitellään sohvalle ja mennään vierekkäin leikkimään. (V7)

Halailevat paljon toisiaan sekä höpöttelevät omaa kieltään. (V19)

Vastausten suhteellinen jakauma

Kuvio 1. Riippuvuuden esiintyminen kaksosten välillä prosentteina

Vastauksista ilmeni tilanteita, joissa kerrottiin kaksosten huolehtivan siitä, että molemmat kaksoset saavat tasapuolisesti asioita ja he osaavat jakaa keskenään asioita. Kaksoset saavat turvaa toisistaan, oppivat toinen toisiltaan ja auttavat toisiaan. Vaikka kaksosilla koettiin olevan tiivis ja läheinen suhde, heistä usein erottui selvästi erilaiset luonteet, persoonallisuus sekä yksilöllisyys.

Siskosta pidetään huolta ja varmistetaan että jos itse saa jotain, siskokin saa. (V7)

Kaksosillamme on läheinen suhde, joka näkyy päivittäisissä pienissä asioissa. Huomioidaan, että toisella on hyvä olla ja jaetaan omastaan. (V7)

Vastauksista saatiin selville, että 16:lla monikkovanhemmalla oli myös muita lapsia kaksosten lisäksi. Vastauksista nousee esiin kaksosilla olevan hyvä suhde ja läheiset välit muiden sisarusten kanssa. Monissa perheissä tämä näyttäytyi kaikkien sisarusten välisinä yhteisinä leikkeinä. Vanhemmat kokivat kaksosten pitävän muita sisaruksia heille tärkeinä henkilöinä elämässä.

Kaksoilla on todella hyvä suhde sisarukseen. Pojat fanittavat isosiskoa, joka jakaa leikittää uusia ja hurjia leikkejä. (V3)

Vastauksista erottui myös ryhmä vastauksia, joissa tietty sisarus oli kaikista tärkein ja läheisin kaksoille. Esimerkiksi yhdessä vastauksessa kaksoet olivat valinneet niin sanotusti itselleen oman, läheisimmän isosiskon. Eräässä vastauksessa vanhemmat kokivat kaksojen olevan läheisempi isosisaruksensa kanssa kuin oman kaksoisparinsa kanssa.

Toinen kaksoista on läheisempi isosisaruksen kanssa, kuin kaksoisisko tai kaksoisiskon kanssa. (V12)

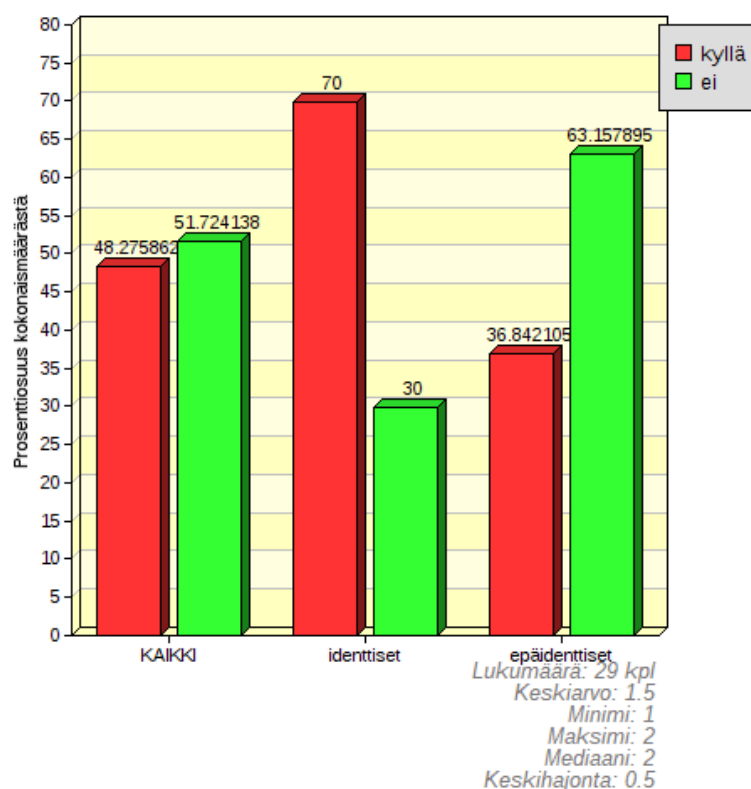
Isosisarusten ja kaksojen välisissä suhteissa oli myös eroavaisuuksia. Tämä näkyi toisen isosisaruksen tiiviinä ja läheisinä väleinä molempiin kaksoihin, kun puolestaan toinen isosisarus leikki mieluummin yksin omassa rauhassaan. Vastauksista huomasi myös kaksojen hakevan turvaa vanhemmista sisaruksistaan ja heidän olevan rohkeampia näiden seurassa.

5.2 Valtasuhteen ilmeneminen kaksojen välillä

Kyselylomakkeeseen vastaajista noin puolet koki kaksojen välillä ilmenevän valtasuhdetta. Valtasuhdetta ilmeni huomattavasti enemmän identtisillä kaksoilla verrattuna epäidenttisiin kaksoihin (kuvio 2). Valtasuhde näyttäytyi kaksojen välillä toisen kaksojen ottaessa johtajan roolin, joka esiintyi pääosin lelujen viemisenä alistuvammalta osapuolelta. Tällaisessa tilanteessa alistuvampi kaksoinen usein alkoi itkeä ja haki vanhemmilta lohtua. Jos tilanne oli toisin päin, johtaja roolissa oleva kaksoinen otti lelun itse takaisin.

Toinen saattaa repiä lelun toisen kädestä niin lelunsa menettänyt alkaa itkeä. Kun taas jos tilanne on toisin päin niin lelunsa menettänyt hyökkää hakemaan lelun takaisin ja jos ei saa ottamalla saattaa hän jopa purra. (V29)

Vastausten suhteellinen jakauma

Kuvio 2. Valtasuhteen esiintyminen kaksosten välillä prosentteina

Johtajan roolissa olevan kaksosen huomattiin tyypillisesti käskevän, määräävän ja ohjeistavan kaksospariaan. Kaksoset saattavat usein myös puhua toistensa puolesta. Osassa vastauksissa vanhempien näkökulmasta toinen kaksonen oli aina johtaja roolissa ja osalla puolestaan tämä rooli vielä vaihteli kaksosten välillä. Valtasuhte näkyi myös johtajan lievänä fyysisenä käyttämisenä toista kaksosta kohtaan. Tämä ilmeni esimerkiksi puremisena ja tönimisenä. Vastauksista ilmeni myös, että valtasuhde oli alkanut kehittyä juuri taaperoiässä kaksosten välillä.

Huomaan, että valtasuhdetta ollaan juuri hakemassa. Aiemmin kumpi vain kaksosista sai ottaa toisen kädestä esim. lelun, nyt siitä taistellaan. Nuorempi ja pienempi kaksosista myös tönii isompaa hermostuessaan, isompi ei tönii. Isompi luovuttaa helpommin ja tulee syliin lohdutettavaksi. (V20)

Pääasiassa konfliktit ilmenivät taaperoiikäisten kaksosten välillä lelujen ottamisena toiselta. Toinen syy konflikteihin oli halu istua samaan aikaan sylissä sekä saada vanhemmalta huomioita. Osalla konfliktit ilmenivät myös puremisena ja nipistelynä. Kaksosten

välillä esiintyi pientä sanaharkkaa ja riitoja, joihin vaikuttivat esimerkiksi kaksosten nälkä ja väsymys.

Konflikteja eli riitoja esim. leluista, myös nipistävät (B enemmän kuin A) tai purevat (A enemmän kuin B). (V11)

He haluavat saman lelun ja kiistelevät, kumpi lelun saa. (V27)

Kaksosten välinen kilpailu johtui pääosin leluista ja äidin sylistä. Usein mainittu syy kilpailuihin oli se, että kumpi kaksonen ehtii ensin tekemään tiettyjä asioita, kuten ensimmäisenä ulos tai syömään

Etenkin huomiosta kilpaillaan tai jostakin tietystä lelusta. (V18)

Syllissä ollessa saattaa tulla kilpailua, siitä kumpi siinä saa istua ja sitten tönittää toista pois. (V29)

5.3 Kaksosten keskinäinen kiintymyssuhde

Jokainen vastaajista huomasi kaksosten hakeutuvan toistensa seuraan, tämä esiintyi suurimmassa osassa vastauksia leikin yhteydessä. Kaksoset hakeutuivat toistensa seuraan tilanteissa, joissa huomaavat jääneensä yksin. Kaksoset saattoivat lähteä etsimään sisarustaan toisesta huoneesta ja seuraavat usein toisiaan huoneesta toiseen.

Seuraavat eri huoneeseen, siirtyvät katsomaan millä toinen leikkii. (V1)

Jatkuvasti kotona touhuavat samassa paikassa ja siirtyvät yhdessä uuteen paikkaan. (V6)

Vanhemmat nostivat esiin myös kaksosten hakeutuvan toistensa seuraan uusissa ympäristöissä ja tilanteissa, vieraiden ihmisten keskellä, hädän hetkellä ja silloin kun toinen tarvitsee lohdutusta. Useissa vastauksissa ilmeni kaksosten hakeutuvan toistensa seuraan kaikissa tilanteissa ja kaksosten tekevän lähes tulkoon kaiken yhdessä. Kaksoset hakeutuvat toistensa seuraan arkisissa päivittäisissä tilanteissa, kuten ruokailuissa.

Eroavissa vastauksissa ilmeni, että kaksoset hakeutuivat toistensa seuraan silloin kun toinen oli nukkumassa tai sai huomiota vanhemmilta. Yhdessä vastauksessa mainittiin kaksosten jopa haluavansa olla välillä myös ilman toista. Vanhempien näkökulmasta kaksoset kokevat eroahdistusta toisistaan tilanteissa, joissa he menevät yksin nukkumaan tai ovat yksin hereillä.

Ei olla havaittu eroahdistusta. Päinvastoin. Enemmän nauttivat omasta ajastaan esim. toisen vanhemman seurassa. (V23)

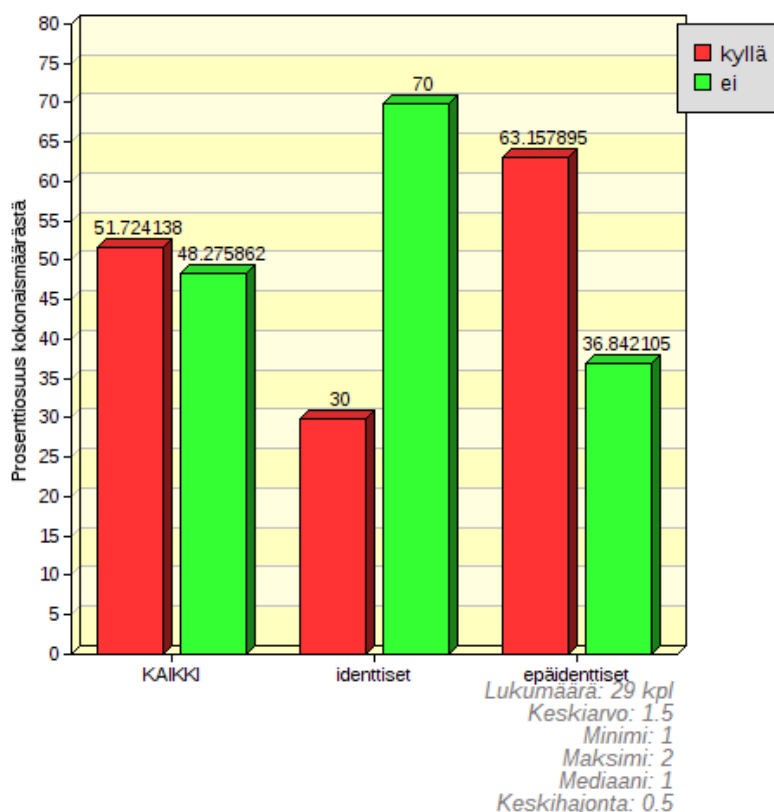
Toinen ei voi olla hereillä ilman toista. Se kumpi herää ensin herättää myös toisen. (V27)

Eroahdistusta koettiin noin puolella vastaajista. Tätä esiintyi huomattavasti enemmän epäidenttisten kaksosten välillä kuin identtisten (kuvio 3). Eroahdistusta huomattiin myös silloin kun kaksoset olivat konkreettisesti eri paikoissa, kuten toinen päiväkodissa tai kaupassa. Tätä ei ilmennyt silloin, kun toinen oli esimerkiksi kotona toisessa huoneessa tai omalla pihallaan. Jos kaksoset eivät tieneet missä toinen on, esiintyi eroahdistusta.

Eroahdistus ilmenee, jos toinen poistuu kotoa, vaikka toisen vanhemman kanssa kauppaan. Jos toinen on vain eri huoneessa tai ulkona, kun toinen on sisällä, eroahdistusta ei ole. (V9)

Useissa vastauksissa nousi esiin, että kaksoset eivät ole juurikaan olleet vielä erossa toisistaan. Tästä syystä vanhemmat arvioivat kaksosten välisen suhteen haasteiden ja eroahdistuksen lisääntyvän, kun kaksoset kasvavat ja ovat useammin erillään.

Vastausten suhteellinen jakauma

Kuvio 3. Eroahdistuksen esiintyminen kaksosten välillä prosentteina

6 Pohdinta

6.1 Tulosten tarkastelu

Vastaajista noin puolet kertoi kaksosten välillä esiintyvän valtasuhdetta. Vastauksia tarkastellessa selvisi, että tätä ilmeni huomattavasti enemmän identtisten kaksosten välillä verrattuna epäidenttisiin. Sukupuolella ei löydetty olevan vaikutusta valtasuhteen esiintymiseen. Aikaisempien tutkimustulosten mukaan valtasuhteen esiintyminen on tavallista kaksosten välillä ja tässä opinnäytetyössä saatiin vastaavia tuloksia. Johtajuutta esiintyi kaksosten välillä niin fyysisesti lelujen viemisenä, sekä kielellisesti kaksosparin määräämisenä ja ohjeistamisena. (Heinonen 2013.) Vanhemmat huomasivat valtasuhteen johtajuus – alistuvuus asetelmana kaksosten välillä. Vastausten mukaan kaksosilla johtajan rooli oli joko vakiintunut toiselle tai se vaihteli ajoittain kaksosten välillä. Valtasuhte ja johtajan rooli kaksosten välillä näkyi vastanneiden kesken samalla tavalla, pääosin lelujen viemisenä toiselta ja siihen reagoimisena. Aiemmat tutkimukset osoittivat

epäidenttisyyden nostavan lasten välisiä konflikteja, mutta tässä opinnäytetyössä konflikteja esiintyi tasaisesti sekä identtisillä että epäidenttisillä kaksosilla (Segal & Knafo-Noam 2021).

Lähes jokainen vastaaja huomasi kaksosten välillä ilmenevän läheisyyttä, mikä oli odotettavissa. Aiempien tutkimusten ja artikkeleiden mukaan kaksosten välillä esiintyvä riippuvuus on hyvin yleistä, mutta tässä opinnäytetyössä sitä esiintyi vain neljällä vastaajista (Kalliomaa ym. 2021; Segal & Knafo-Noam 2021). Näistä neljästä vastaajasta kolme oli identtisiä tyttöpareja, joten sukupuolella ja identtisyydellä huomattiin olevan jonkin verran merkitystä.

Opinnäytetyön laadullisten kysymysten vastauksista löydettiin runsaasti yhteneväisiä piirteitä. Vastaukset olivat pääosin yhteneväisiä aiempien tutkimusten ja artikkeleiden kanssa, jotka ovat mainittu opinnäytetyössä jo aikaisemmin. Näitä ovat esimerkiksi Trias (2020) ja Kalliomaa ym. (2021). Muutamassa vastauksessa erottui yksittäisiä eroavaisuuksia, mutta vastauksissa ei ilmennet suurta vastakkainasettelua. Laadulliset vastaukset kylläntyivät, joten niiden osalta vastaajamäärä todettiin hyväksi. Puolestaan määrällisten kysymysten kohdalla vastaajamäärä olisi saanut olla suurempi, koska kaksosten sukupuolella tai identtisyydellä ei nähty olevan juurikaan vaikutusta kaksosten väliseen suhteeseen. Määrällisissä kysymyksissä vastaukset jakoutuivat usein joko selvästi toiseen vastausvaihtoehtoon tai ne jakoutuivat noin puoliksi. Tässä työssä saatuja tuloksia ei voida yleistää tämän opinnäytetyön ulkopuolelle, koska otanta on liian pieni.

Tässä opinnäytetyössä kaksosten identtisyydellä tai sukupuolilla ei nähty olevan juurikaan vaikutusta kaksosten väliseen suhteeseen. Perheet kuvasivat kaksosten välisiä suhteita todella yhteneväisesti ja suhde koettiin todella läheiseksi ja kaksoset toisilleen tärkeiksi. Tähän luultavasti vaikuttavaa kaksosten tiivis yhdessäolo läpi lapsuuden sekä kaksosten välille muodostunut keskinäinen kiintymyssuhde. Kaksosten välinen suhde koettiin usein huomattavasti tiiviimmäksi, kuin muiden sisarusten kanssa. Muihin sisaruksiin kaksosilla oli myös hyvät välit.

Opinnäytetyön mukaan vanhemmat kokivat yleisesti kaksosten välisen suhteen hyväksi ja tiiviiksi. Vanhempien näkökulmasta kaksoset tulevat hyvin toimeen niin keskenään, kuin muiden sisarusten kanssa. Kaksosten todettiin viettävän mielellään aikaa yhdessä

ja heidän hakeutuvan toistensa seuraan lähes kaikissa tilanteissa. Aiemman tutkitun tiedon mukaan kaksoset viihtyvät toistensa seurassa enemmän kuin vanhempien ja muiden samanikäisten lasten (Bekkhuis ym. 2016). Tässä opinnäytetyössä saadut tulokset tukevat tätä. Vastausten perusteella kaksoset hakeutuivat leikkimään keskenään, silloin kun he olivat esimerkiksi päiväkodissa. Kaksoset saavat myös turvaa toinen toisistaan.

Vastauksista voi myös nostaa esiin kaksosten olevan erittäin läheisiä, mutta myös selvästi omia yksilöitä, joilla on omat mielenkiinnonkohteet ja osaamiset. Kaksosten välillä esiintyy myös tunnetilojen tarttumista toisiin, tämä ilmeni aiemmassa tutkitussa tiedossa sekä tässä opinnäytetyössä (Trias 2020). Eroahdistusta kaksosten välillä huomattiin ilmenevän määrällisesti enemmän identtisillä kaksosilla. Eroahdistukseen liittyvissä laadullisten kysymysten vastauksissa ei taas huomattu eroavaisuuksia identtisyyden välillä.

6.2 Luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuuskriteereitä ovat esimerkiksi vahvistettavuus, uskottavuus, siirrettävyys sekä refleksiivisyys. Tutkimuksen luotettavuutta täytyy arvioida, koska sen tarkoituksena on tuottaa luotettavaa tietoa tutkitusta aiheesta. (Kylmä & Juvakka 2007. Luku 7. Tutkimuksen luotettavuus.)

Reliabiliteetti eli luotettavuus tulee huomioida koko opinnäytetyöprosessin ajan. Opinnäytetyön täytyy olla selkeä ja teoreettisen taustan tulee avautua myös lukijalle, joka ei tunne aiheen taustaa entuudestaan. Opinnäytetyössä tulee esittää tutkimuksen tarve, tarkoitus sekä tulokset. Tulokset tulee esittää selkeästi ja luotettavasti.

Sähköisessä muodossa toteutettu kysely heikentää luotettavuutta, koska kyselyyn vastaaja voi esimerkiksi ymmärtää kysymyksen väärin tai jättää vastaamatta kysymyksen. Luotettavuuteen vaikuttaa myös vastaajamäärä sekä kuinka todenmukaisesti kysymyksiin vastataan. Luotettavuutta nostaa vastaajille annettu riittävä vastausaika, vapaaehtoisuus sekä vastaajaryhmän mahdollinen mielenkiinto aihetta kohtaan.

6.3 Eettisyys

Opinnäytetyössä noudatetaan tutkimuksen yleisiä periaatteita. Tutkijan tulee kunnioittaa tutkittavan henkilön itsemääräämisoikeutta, ihmisarvoa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä sekä luonnon monimuotoisuutta. Tutkimuksesta ei saa aiheutua

tutkittavalle, tutkimuskohteelle tai yhteisölle huomattavia riskejä tai haittoja. Tutkimuksessa täytyy ottaa huomioon myös TENK:in laatimat ohjeet hyvästä tieteellisestä käytännöstä. (TENK 2019.)

Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu rehellinen, tarkka sekä huolellinen toimintatapa, tiedonhankinta-, tutkimus- sekä arviointimenetelmät tulee olla eettisesti kestäviä. Huomiota pitää kiinnittää myös julkaisemisen vastuullisuuteen sekä avoimuuteen. Hyvän tieteellisen käytännön periaatteisiin kuuluu oikeaoppinen viittaaminen ja muiden tutkijoiden aikaisemman tutkimustyön huomioiminen. Tieteelliselle tiedolle on asetettu tietyt asetukset koskien tutkimuksen suunnittelua, toteuttamista, raportointia ja tietojen tallennusta. Tutkimusta varten tarvitaan tutkimuslupa ja tarvittaessa myös eettinen ennakkoarviointi. Tutkimusryhmässä tulee sopia tutkijoiden vastuut, oikeudet ja velvollisuudet sekä päättää tutkimusaineiston käyttöoikeudesta ja säilyttämisestä. Esteellisyyssäädökset pitää huomioida arviointi- ja päätöksentekotilanteissa ja huolehtia rahoituslähteiden sekä sidonnaisuuksien ilmoittamisesta. Hyvän tieteellisen käytännön mukaan täytyy huomioida myös tietosuoja-asiat. (TENK 2019.) Sähköinen kyselylomake toteutettiin tietosuojasäädösten mukaisesti sekä vastaajien taustatietoja käytettiin vain tutkimustulosten analysointia varten. Epäsuorien tunnisteiden poistamisesta huolehditaan, kuten ikä ja sukupuoli aineistomme käsittelyn jälkeen. (Vilkkä 2007.)

Opinnäytetyön toteuttamisessa oli äärimmäisen tärkeää suojella vastaajan yksityisyyttä ja anonyymiyttä. Tämä huomioitiin muun muassa kyselylomakkeessa, jossa ei kysytty tunnistettavia kysymyksiä vastaajasta. Kysely käsitteli perheen henkilökohtaisia kokemuksia, joten oli tärkeää pitää huolta vastaajan yksityisyydestä ja antaa vastaajille tarpeeksi tietoa opinnäytetyöstä ennen vastaamista. Opinnäytetyön aikana vastausten oikeanlainen käsittely, säilytys ja hävittäminen tulee huomioida. (Kuula-Luumi Arja 2018.)

6.4 Johtopäätökset ja kehittämissuhteet

Opinnäytetyön tulosten perusteella voidaan todeta:

1. Taaperoikäisten kaksosten väliset suhteet vanhempien näkökulmasta koettiin todella merkittäviksi, läheisiksi ja tiiviiksi.

2. Tässä opinnäyteyössä kaksosten sukupuolilla ja identtisyydellä ei löydetty juurikaan merkitystä kaksosten väliseen suhteeseen, tähän vaikutti määrällisien vastausten kohtalaisen pieni otanta.
3. Kaksosten välisissä suhteissa esiintyi merkittävästi yhteneväisiä piirteitä lähes jokaisessa kyselylomakkeen kysymyksessä. Vain muutamia yksittäisiä eroavaisuuksia esiintyi vastauksissa.
4. Aikaisempien tutkimuksien ja artikkelien tulokset tukevat tästä työssä saatuja tuloksia.

Kaksosten välisiä suhteita on tutkittu suhteellisen vähän, joten jatkotutkimuksille olisi tarvetta. Aiheesta on erityisen vähän tutkittua tietoa suomeksi, sekä taaperoikäisiä kaksosia käsitteleviä tutkimuksia ei juurikaan ole. Tutkimukset aiheesta tuottavat tärkeää tietoa sekä terveysalan ammattilaisille että monikkoperheille. Jatkotutkimukset kaksosten välisistä suhteista olisi hyvä tehdä suuremmalla otannalla. Tämä antaisi mahdollisuuden tutkia onko kaksosten sukupuolilla tai identtisyydellä merkitystä tai muodostuuko niiden välille selkeitä eroja.

6.5 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyöprosessin aikana opimme merkittävästi taaperoikäisten kaksosten välisistä suhteista ja niiden piirteistä. Opinnäytetyön toteuttaminen ja sen myötä saadut vastaukset toivat meille uusia näkökulmia monikkoperheistä. Tuloksista on meille hyötyä tulevaisuudessa työelämässä terveydenhoitajina kohdatessamme monikkoperheitä. Koemme tutkittavan aiheen tärkeäksi ja ajankohtaiseksi. Opinnäytetyö tuotti mielenkiintoisia ja aiemman tutkitun tiedon kanssa yhtäläisiä tuloksia.

Tulosten analysoiminen induktiivisella sisällönanalyysillä oli hidas prosessi. Vastausten pelkistämiseen, ryhmittelyyn sekä ala-, ylä- ja pääluokkien tekoon piti varata riittävästi aikaa. Vastausten pelkistämisessä piti esimerkiksi huomioida, että tieto pysyy samana kuin alkuperäisestä ilmauksessa eikä tutkimustulokset muutu analyysin eri vaiheissa.

Opimme myös opinnäytetyöprosessista ja tulosten hyödynnettävyydestä. Lisäksi opimme tiedonhankintaa eri sosiaali- ja terveysalan tietokannoista ja luotettavuuden arvioimista. Tästä on meille hyötyä työelämässä etsiessä näyttöön perustuvaa tietoa.

Sähköisen kyselylomakkeen kysymysten tuottaminen oli meille alkuun vaikeaa, koska halusimme mahdollisimman tiiviin kyselyn, joka tuottaa runsaasti tietoa. Koemme valitun aineistonkeruumenetelmän hyväksi valinnaksi, koska saavutimme sillä helposti aiheesta kiinnostuneita monikkoperheitä. Sähköisen kyselyn haasteena on, että vastaajia ei tavata ja eikä heidän kanssaan keskustella. Tämä voi johtaa siihen, että vastaaja esimerkiksi tulkitsee jonkin kysymyksen väärin. Kyselyn jakaminen vastaajille sujui todella helposti yhteistyössä Suomen Monikkoperheet ry:n kanssa.

Lähteet

Aira, Marja 2005;121(10):1073–77. Laadullisen tutkimuksen arviointi. Aikakauslehti Duodecim. <<https://www.duodecimlehti.fi/duo94977>>. Viitattu 22.2.2022.

Bekhus Mona & Brendgen Mara & O.Czajkowski Nikolai & Vitaro Frank & Dionne GINETTE & Boivin Michel 2016. Associations Between Sibling Relationship Quality and Friendship Quality in Early Adolescence: Looking at the Case of Twins. <<https://www.cambridge.org/core/journals/twin-research-and-human-genetics/article/associations-between-sibling-relationship-quality-and-friendship-quality-in-early-adolescence-looking-at-the-case-of-twins/8298FB559EAE062CB4395B6518B3BB84>>. Viitattu 1.11.2021.

Child Development 2021. Toddlers (1-2 years of age). Centers for Disease Control and Prevention. Päivitetty 22.2.2021. <<https://www.cdc.gov/ncbddd/childdevelopment/positiveparenting/toddlers.html>>. Viitattu 3.11.2021.

Heinonen, Kristiina 2013. Monikkoperheen elämismaailma varuillaan olost vanhemmuuden vahvistumiseen. Fenomenologis-hermeneuttinen tutkimus. <https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/12877/urn_isbn_978-952-61-1087-5.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 6.12.2021.

IBM SPSS Statistics. <<https://www.ibm.com/fi-en/products/spss-statistics>>. Viitattu 22.2.2022.

Kallioma, Susa & Koskinen, Katja & Hakulinen-Viitanen, Tuovi & Karhumäki, Aune & Törrönen, Hannele & Oulasmaa, Minna & Kumpula, Ulla & Matala, Tiina & Mäkikallio, Kaarin & Moilanen, Irma & Hastrup, Arja & Mäkelä, Jukka & Paavonen, Juulia & Laimio, Anne & Heinonen, Kristiina & Korja, Riikka 2011. Meille tulee vauvat. Opas monikkovauvojen odotukseen ja hoitoon. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki: Erikoismedia Graphic Oy.

Kaprio, Jaakko 2020. Kaksosparien identiteeteistä. Teoksessa Kumpula, Ulla & Kaprio, Jaakko & Lavikainen, Anniina & Moilanen, Irma (toim.). Kiehtova kaksosuus. Monikkosisarusten elämää. Helsinki: Gaudeamus. 67–78.

Karjalainen, Sanna 2014. Ihan yksilöitä, kuitenkin kaksosia. Kaksosuuden kulttuurisia malleja 2000-luvun Suomesta. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto. <<http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201405151382.pdf>>. Viitattu 1.11.2021.

Kela 2021. Monikkoperheen etuudet. Muokattu 1.4.2021. <<https://www.kela.fi/monikkoperhe>>. Viitattu 2.11.2021.

Koppa 2021. Tutkimuksen toteuttaminen. Jyväskylän yliopisto. Päivitetty 27.9.2021. <<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-toteuttaminen>> Viitattu 4.11.2021.

Kotilainen, Sari 2016. Monikkoperheen vuorovaikutuksen monimuotoisuus. Pro gradu - tutkielma. Jyväskylän yliopisto. <<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/52656/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201701091094.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>. Viitattu 1.11.2021.

Kuula-Luumi Arja 2018. Vastuullinen tiede. Turvaa tutkittavan anonymiteetti! <<https://vastuullinentiede.fi/fi/jatkokaytto/turvaa-tutkittavan-anonymiteetti>>. Viitattu 13.12.2021.

Kylmä, Jari & Juvakka, Taru 2007. Laadullinen terveystutkimus. E-kirja. Helsinki: Edita. Luku 7.

Leinonen, Rita 2018. Sisällönanalyysi. Spoken. <<https://spoken.fi/sisallanalyysi/>>. Viitattu 12.11.2021.

Leinonen, Rita 2019. Määrällisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmät. Spoken. <<https://spoken.fi/maarallisen-tutkimuksen-aineistonkeruumenetelmat/>> Viitattu 14.3.2022

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 1- 2 v. < <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/1-2-v/>>. Viitattu 3.11.2021.

Näpärä, Liisa. 2017. Haastattelun lajityypit. <<https://spoken.fi/2180/>>. Viitattu 4.11.2021

Perhekeskus 2021. Taapero ikä 1-2 v. <<https://www.kymenlaaksonperhekeskus.fi/apua-ja-tukea/lapsen-ja-nuoren-kasvu-ja-kehitys/lapsen-ja-nuoren-kasvu-ja-kehitys-ikaekausittain/taapero-ikae-1-2-vuotta>>. Viitattu 3.11.2021.

Segal & Knafo-Noam. 2021. "Side by side": Development of twin relationship dimensions from early to middle childhood and the role of zygosity and parenting. <<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/02654075211005857>>. Viitattu 1.11.2021.

Suomen Monikkoperheet ry 2021. Tilastot <<https://monikkoperheet.fi/tieto/monikkoperheille/tilastot/>>. Viitattu 2.11.2021.

Suomen Monikkoperheet ry. Odotus ja synnytys. <<https://monikkoperheet.fi/tieto/monikkoperheille/odotus-ja-synnytys/>>. Viitattu 2.11.2021.

THL=Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

THL 2020. Syntymärekisterin ennakkotiedot 2020. Päivitetty 3.9.2021. <<https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/seksuaali-ja-lisaantymisterveys/synnyttajat-synnytykset-ja-vastasyntyneet/perinataalilasto-synnyttajat-synnytykset-ja-vastasyntyneet>>. Viitattu 2.11.2021.

Tiitinen, Aila 2021. Monisikiöisyys (monikkoraskaus). <<https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00154>>. Viitattu 2.11.2021.

Trias, Tuulikki 2020. Kaksosparien identiteeteistä. Teoksessa Kumpula, Ulla & Kaprio, Jaakko & Lavikainen, Anniina & Moilanen, Irma (toim.). Kiehtova kaksosuus. Monikkosisarusten elämää. Helsinki: Gaudeamus. 133–151.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. E-kirja. Helsinki: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. <https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf>. Viitattu 4.11.2021.

Vilka, Hanna 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/98723/Tutki-ja-mittaa_2007.pdf>. Viitattu 4.11.2021.

Kyselylomake

Taaperoikäisten kaksosten väliset suhteet

Suostumus

Olen tietoinen tietosuojasta ja ymmärrän sen.

Linkki tietosuoja sivustolle: <https://tietosuoja.fi/gdpr>

Olen saanut tiedot opinnäytetyöhön mahdollisesti liittyvästä henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta ja minun on ollut mahdollista tutustua opinnäytetyöhön liittyvään tietosuojaselosteeseen.

Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan opinnäytetyöhön.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani opinnäytetyöhön.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin peruuttaa tämän suostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän opinnäytetyöhön liittyvään kyselyyn osallistumisen tai peruutan suostumuksen, minusta keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Suostumalla vahvistan osallistumiseni tähän opinnäytetyön kyselyyn.

Suostun vastausteni käyttämiseen opinnäytetyössä *

Taustatiedot

1. Kaksosten ikä

2. Lasten sukupuolet

☐ Tyttö	☐ Tyttö
☐ Poika	☐ Poika

3. Kaksoset ovat:

identtiset

4. Onko perheessä muita lapsia?

—	
kyllä	☐
ei	☐

Kysymykset

Kakosten välisessä suhteessa useimmiten ilmenee valtasuhde. Tämä voi esiintyä kaksosten välillä johtajuus - alistuvuus asetelmana.

5. Huomaatko kaksosten välillä valtasuhdetta?

—	
kyllä	☐
ei	☐

6. Minkälainen tämä on ja kuinka ilmenee?

7. Hakeutuvat kaksoset toistensa seuraan?

- kyllä
ei

Jos vastasit kyllä, niin
minkälaisissa tilanteissa?

8. Kokevatko kaksoset eroahdistusta toisistaan?

- kyllä
ei

Jos vastasit kyllä, niin
minkälaisissa tilanteissa
eroahdistusta esiintyy?

9. Esiintyykö kaksosten välillä? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

- läheisyyttä
 riippuvuutta
 konflikteja
 kilpailua

10. Kuinka valitsemasi edellisen kysymyksen piirteet ilmenevät?

11. Kuinka kaksoset käyttäytyvät keskenään?

12. Jos perheessä on muita lapsia. Minkälainen suhde kaksosilla on yhdessä tai erikseen sisarukseen/sisaruksiin?

13. Onko kaksosilla tiivis suhde?

—
kyllä
ei

14. Onko tiivistä suhteesta haasteita? (Jos vastasit edellisessä kysymykseen ei, jatka kysymyksestä 15)

—
kyllä
ei

Minkälaisia haasteita kaksosten välinen suhde aiheuttaa?

15. Kerro kaksosten välisestä suhteesta vapaamuotoisesti? Esimerkiksi päivittäisestä elämästä.

★

Palautettuasi vastauksesi, saat linkin toiseen kyselyyn.

Palautettuasi vastauksesi, saat linkin toiseen kyselyyn.
Tässä kyselyssä voit halutessasi jättää yhteystietosi
meille, jos haluat esittää lisäkysymyksiä tai saada
lisätietoja.

Kiitos vastaamisesta!

Tietojen lähetys

TALLENNA

ESITÄYTTÖ URL

Yhteydenottopyyntö -lomake

Yhteydenottopyyntö

Tämän lomakkeen kautta voit antaa yhteystietosi, jos haluat lisätietoja opinnäytetyöstämme.
Otamme yhteyttä mahdollisimman pian.

Yhteystieto

Sähköpostiosoite

Tietojen lähetys

TALLENNA

ESITÄYTTÖ URL

Kiitoksia yhteydenottopyynnöstä.

Haastattelupyyntöteksti

Suomen Monikkoperheet ry

31.1. · 🌐

🕵️ Taaperoikäisten kaksosten vanhempi, apuasi tarvitaan opinnäytetyön tutkimukseen!

👉 Tiedot alla

Hei, kaksosten vanhempi!

Olemme Metropolian Ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijat Elina Piironen ja Kati Simonen.

Etsimme opinnäytetyömme tutkimukseen taaperoikäisten (1-2-vuotiaiden) kaksosten vanhempia. Tarkoituksenamme on perehtyä vanhempien näkökulmasta taaperoikäisten kaksosten välisiin suhteisiin, sekä tuottaa uutta ja hyödyllistä tietoa aiheesta.

Tutkimus toteutetaan sähköisenä kyselylomakkeena ja vastaaminen toteutuu anonyymisti. Osallisuus tutkimukseen vaatii vain vastaamisen kyselyyn. Vastaaminen kestää noin 20-30 minuuttia.

Tässä linkki kyselyyn: <https://elomake.metropolia.fi/lomakkeet/32857/lomake.html>

Kiitos kaikille, jotka pystyvät osallistumaan tutkimukseen vastaamalla kyselyyn.

Ystävällisin terveisin
Elina Piironen ja Kati Simonen

